

Ekonomiska planeringsförutsättningar inför Mål och resursplan 2023-2024 med plan för 2025-2026

Presenteras på Finans- och näringslivsutskottet 2022-02-22

Sammanfattning

De två senaste åren har varit exceptionella i många avseenden och varit väldigt svåra att planera för och utöva både vad gäller kommunens verksamhet och samhället i stort. De ekonomiska villkoren har för den offentliga sektorn blivit mycket bättre än de antaganden som gjordes i början av Coronapandemin, dels genom de historiskt höga statsbidragen som regeringen beslutade om under 2020 och dels en bättre utveckling av världsekonomin än väntat. Efter snabb framtagning av vaccin mot Covid19 och lägre allvarlig påverkan vid smitta kommer vi förhoppningsvis återgå till en mer normal vardag. Förutom erfarenheter från pandemin och dess effekter vet vi att händelser som inträffar i vår närhet eller i omvärlden snabbt kan förändra förutsättningarna. Vi står också inför omställning och förändringar som den digitala utvecklingen medför, vi har en klimatomställning att genomföra. Vi ser också nya och ändrade behov av service från kommunens invånare och befolkningsutvecklingen visar att de äldre bli fler och den arbetsföra gruppen färre.

Planeringsförutsättningar 2023-2026

De viktigaste faktorerna för att bedöma kommande års ekonomiska utveckling är

- Skatteintäkter och statsbidrag som står för mer än 80 procent av finansiering av kommunens verksamheter
- Befolkningsprognos, dels för utveckling av skatteintäkter och dels för behovet av service och tjänster
- Investeringsbehov
- Bedömning av kostnadsutveckling
- Resurshållning och prioriteringar
- Utmaningar i tjänstemannaanalysen
- Budgetföljsamhet

Årets första prognos över utveckling av skatteunderlag, statsbidrag och prisutveckling de närmaste från SKR, Sveriges kommuner och regioner, presenterades 2022-02-17 i cirkulär 2022:06 och ligger till grund för antagande i fortsatta arbetet med Mål och resursplan.

Behov och kommande års utmaningar är beskrivna i Tjänstemannaanalys 2022. I den beskrivs de mest aktuella och prioriterade områdena och utgår från ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet samt det förändrade kris- och säkerhetsläget och erfarenheter från pandemin.

I antaganden gällande befolkningsutveckling används befolkningsprognos 2021 eftersom en uppdatering kommer först i mars 2022. De beräknade skatteintäkterna utgår från invånarantal per 1 november 2021 som för Sundsvalls kommun uppgick till 99 368 personer, en minskning med 69 personer jämfört med samma tidpunkt föregående år.

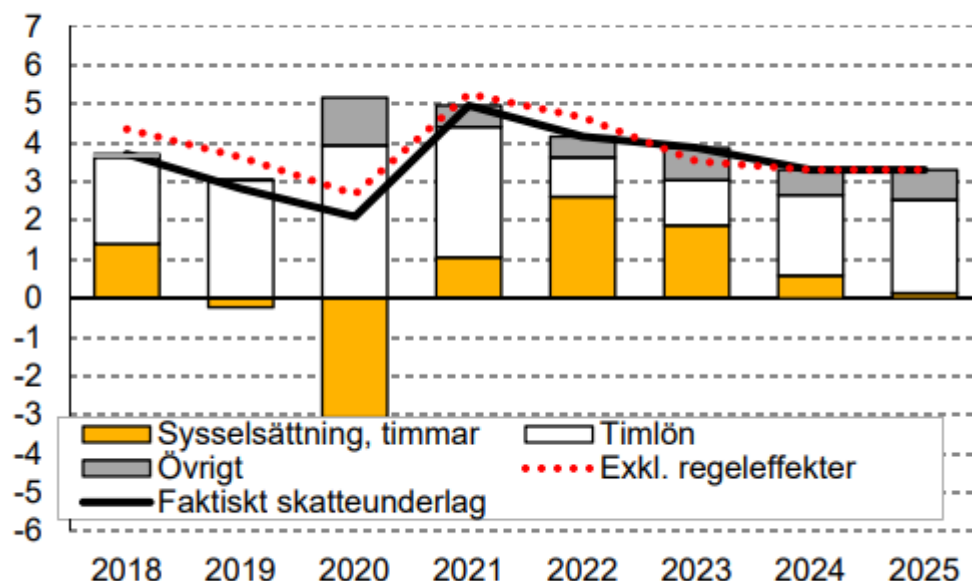
Kommunernas ekonomi

En fortsatt stark utveckling av skatteunderlaget väntas de närmaste åren enligt SKR:s bedömning i budgetförutsättningar för åren 2022-2025. Dels beror ökningen av att lönesummans utveckling i riket var högre än tidigare bedömning i slutet av 2021 och dels en starkare konjunkturutveckling. Hela rapporten (SKR cirkulär 22:06, Budgetförutsättningar för åren 2022-2025), som redogör för hur utveckling av Sveriges och omvärldens ekonomi påverkat den offentliga sektorn för 2021 och antaganden om kommande år, bifogas som bilaga 2.

Utveckling av sysselsättning och arbetade timmar är av stor vikt vid beräkning av kommande års skatteintäkter. Den goda utvecklingen av skatteintäkterna beror främst på en starkt ökande lönesumma för hela riket som utgör det underliggande skatteunderlaget, och där även pensionerna bidrar till ökningen. I nedanstående diagram från SKR cirkulär 22:06 framgår utveckling av sysselsättning och det faktiska skatteunderlaget samt bedömning av de närmaste åren.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket, SKR.

SKR gör också en bedömning av kommande prisförändringar. Denna bedömning revideras löpande under året. I beräkningarna för kommande års ökning av löneökning utgår vi från prisindex för kommunalverksamhet (PKV) för arbetskraftskostnader. Tabellen är hämtad från SKR cirkulär 22:06.

Tabell 6. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2021	2022	2023	2024	2025
Arbetskraftskostnader*	2,3	1,6	3,4	2,1	3,4
Övrig förbrukning	2,8	2,5	1,7	2,1	2,4
Prisförändring, %	2,4	1,9	2,9	2,1	3,1

* Kvalitetsjusterad lönekostnadsförändring inkl. förändring i arbetsgivaravgifter.

Sundsvalls kommuns ekonomi

De två senaste åren redovisar Sundsvalls kommun ett positivt resultat. För 2021 uppgick resultatet till 361,7 miljoner kronor och för 2020 uppgick det till 148,1 miljoner kronor. Följaktligen en förbättring mellan åren med 213,6 miljoner kronor vilket till stora delar förklaras av att skatteintäkterna och de generella statsbidragen var drygt 5,5 procent (326 miljoner kronor) högre jämfört med 2020. Utöver detta var det en positiv utveckling av finansnettot beroende på högre utdelning från Stadsbacken samt ett förbättrat räntenetto. Både en lägre räntenivå för kommunens upplåning samt en lägre nettolåneskuld bidrog till detta.

Verksamheternas nettokostnad visade en positiv utveckling mellan 2021 och 2020. De minskade kostnaderna kan delvis relateras till minskade covidrelaterade kostnader men huvudsakligen till genomförda kostnadsreduktioner inom underskottsförvaltningarna och genomförda åtgärder på övriga förvaltningar. Totalt ökade kommunens totala personalkostnader med endast 0,1 %.

Under 2021 uppnåddes samtliga finansiella mål.

	Utfall	Mål
Årets resultat	5,5 %	2,0 %
Soliditet	8,0 %	5,0%
Kortfristig betalningsberedskap	199%	100%
Skuldsättningsgrad	32,8%	Max 50%
Prognossäkerhet	0,3 %	0,5 %

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkterna och generella statsbidrag har ökat kraftigt de senaste åren till följd av de historiskt höga statliga bidragen i samband med Covid 19 men också en bättre konjunkturutveckling än vad som väntades när coronaviruset kom våren 2020.

Ökningen av skatteintäkter och de generella statsbidragen från 2021 till 2022 väntas bli 3,4 %, därefter väntas ökningen följande år bli mellan 2,3% och 2,9 %.

Pensionskostnader

En ny pensionsöverenskommelse har träffats mellan de kommunala parterna. Ett nytt avtal AKAP-KR kommer att gälla från 1 januari 2023. Syftet är bland annat att pensionerna ska bli lättare att beräkna, den stora förändringen är att den förmånsbestämda delen kommer att ingå i den avgiftsbestämda delen och att den delen höjs med 1,5%. Vi bedömer att detta innebär en kostnadsökning med i storleksordningen 50,0 miljoner kronor per år.

Demografi

Vi gör bedömning av en svag befolkningsutveckling och utgår från den prognos som gjordes i mars 2021. Skatteintäkternas beräkning baseras på invånarantalet 1 november 2021, 99 368 personer vilket är en minskning med 69 personer i förhållande till 2020.

Budgetramar 2023-2026

Ramanslagen för den kommande Mål och resursplanen förutsätter ett genomförande av de kostnadsreduceringar som togs beslut om i MRP 2021-2024, där den stora delen av ramsänkning är under 2022. I ramarna ingår bedömda kostnadsökningar för löner, tillkommande kostnader för avskrivningar och lokaler, demografiska förändringar samt till viss del ökade verksamhetskostnader, enligt bilaga 3, tabell Planeringsunderlag 2023-2026.

Beslut som tidigare hänskjutits till kommande budgetarbete finns i bilaga 3 b, särskilda listan. Dessa ingår inte i budgetramarna.

Tjänstemannaanalys

Tjänstemannaanalysen beskriver utmaningar och behov för åtta områden som är de mest viktiga och prioriterade de närmaste åren.

- Framtidens välfärd
- 5 000 nya jobb
- Klimatneutral kommun 2030
- Stärkt biologisk mångfald
- Modern civil beredskap
- Utjämna sociala skillnader
- Slaget om kompetensen
- Ökad omställning genom digitalisering

Totalt visar tjänstemannaanalysen på ett ökat behov för de kommande åren en förstärkning med cirka 100 miljoner kronor per år för dessa områden i driftkostnader och cirka 150 miljoner kronor per år i investeringsutgifter.

Tjänstemannaanalysen kommer fortsättningsvis vara ett levande dokument i digital format och som kommer att anpassas efter rådande omständigheter. Den aktuella tjänstemannaanalysen tillsammans med de ekonomiska förutsättningarna bildar planeringsförutsättningarna för arbetet med att ta fram Mål och resursplan 2023-2024 med plan 2025-2026.

God ekonomisk hushållning och finansiella mål

Ekonomiperspektivet i en kommun motsvarar de resurser som finns i form av skatteintäkter, statsbidrag, avgifter och övriga bidrag. Det huvudsakliga målet för kommunen är inte att skapa ”vinst” men däremot måste befintliga resurser användas på rätt sätt, så kallad ”god ekonomisk hushållning”. Ett visst överskott måste därför budgeteras och redovisas över tid för att inte belasta kommande generationer med skulder och därmed, i förlängningen, sämre kommunal service. I god ekonomisk hushållning betonas balansen mellan tydliga och mätbara finansiella och verksamhetsmässiga mål i styrningen. Finansiella mål uttrycker att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Verksamhetsmålen betonar en resurseffektiv och ändamålsenlig verksamhet och gör uppdraget gentemot medborgarna tydligt.

Ekonomi i balans

Kommunens ekonomi måste vara i balans och långsiktigt hållbar ur ett generationsperspektiv. För att kommunen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat är det av största betydelse att respektive nämnd klarar sitt uppdrag och samtidigt har sin ekonomi i balans genom en god budgetföljsamhet.

God produktivitet

Varje nämnd måste sträva efter att bedriva en resurseffektiv verksamhet. Detta innebär att se över serviceutbudet, forma effektiva arbetsprocesser och förbättra resursutnyttjandet, pröva ny teknik och använda kommunens ramavtal. Därmed skapas förutsättningar att förbättra verksamhetens produktivitet det vill säga förmågan att producera tjänster med hög kvalitet till lägsta möjliga kostnad.

Väl fungerande uppföljning

Utifrån kända ekonomistyrningsprinciper, är en väl fungerande uppföljning med trovärdiga prognoser och en aktiv avvikelsehantering betydelsefulla framgångsfaktorer. Detta är särskilt viktigt speciellt i en starkt decentraliserad organisation där verksamhets- och ekonomiansvar läggs långt ut i verksamheten.

Finansiella mål

Enligt kommunallagen ska budgeten innehålla finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen är framtagna både med ett kortare och med ett längre tidsperspektiv för att kommunen ska kunna leva upp mot kravet på god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål för kommunen inklusive koncernen

Årets resultat ska vara positivt. För att täcka in viss egenfinansiering av investeringar, värdesäkring av nettotillgångar samt budgetmarginal ska resultatet uppgå till minst 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Resultatnivån kan variera över tid och ska inte sättas lägre än att på lång sikt bidra till den ökande soliditeten.

Den **långfristiga betalningsberedskapen** (soliditeten inklusive pensionsåtaganden) ska öka över tid och uppgå till

	Kommun	Koncern
2021	5 %	8 %
2022	6 %	9 %
2023	8 %	12 %
2024	9 %	13 %
2030	20 %	20 %

Den **kortfristiga betalningsberedskapen** (likvida medel, outnyttjad checkkredit och kreditlöften) ska motsvara minst 100 procent av de räntebärande skulder som förfaller inom ett år.

Kommunens **skuldsättningsgrad** (nettolåneskuld i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag) ska högst uppgå till

	Kommun
2021	50 %
2022	50 %
2023	50 %
2024	45 %
2030	25 %

Prognossäkerheten ska vara god (högst 0,5 procent avvikelse).

Budgetföljsamheten inom driftverksamheten ska vara god (högst 1 procent avvikelse).

Resultatbudget

Resultatbudget (miljoner kronor)	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Verksamhetens kostnader minus intäkter not 1)	-6 072,3	-6 034,3	-6 370,4	-6 506,8	-6 745,3	-6 946,4
Avskrivningar	-346,3	-339,3	-368,8	-379,7	-374,1	-382,3
Skatteintäkter och statsbidrag	6 613,8	6 664,6	6 939,4	7 144,0	7 324,2	7 533,2
Finansnetto	166,6	72,6	92,1	95,5	92,4	91,5
Årets resultat	361,7	363,6	292,2	353,0	297,2	295,9

Not 1) till Verksamhetens kostnader- intäkter	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Driftbudget netto	-6 195,2	-6 279,1	-6 486,9	-6 660,2	-6 876,8	-7 097,0
Finansförvaltningen	122,9	244,8	116,4	153,5	131,5	150,6
Summa	-6 072,3	-6 034,3	-6 370,4	-6 506,8	-6 745,3	-6 946,4

Beräkning av MRP 2023-2024 med plan för 2025-2026 utgår från att tidigare beslutade effektiviseringar genomförs enligt plan.

Det budgeterade resultatet för 2023 på 292,2 miljoner kronor är i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag 4,2 %.

Budgetförutsättningar

För framskrivning av den samlade verksamhetens ökning av nettokostnader 2023-2026 gäller följande grundläggande utgångspunkter:

- Utgångsläget är bokslut 2021 och 2022 års Mål och resursplan
- Beslutade förändringar enligt MRP 2023-2024
- Demografiska volymförändringar
- Tillkommande och övriga ramjusteringar
- Eventuella prisökningar på varor och tjänster kompenseras inte
- Arbetsgivar- och pensionsavgifter (39,25 %)
- Ränta internlån sänkt (1,25 %)
- En beräknad investeringsnivå på i genomsnitt 700 miljoner kronor

Tidsplan för arbetet med mål och resursplan 2023-2024 med plan för åren 2025 och 2026

Tidpunkt	Aktivitet
2022-02-22	Kommunstyrelsekontoret presenterar ekonomiska planeringsförutsättningarna för finans- och näringslivsutskottet (FINU)
2022-04-20	Vårproposition, SKR-rapport
2022-04-28	Ny skatteprognos
2022-06-13	Kommunstyrelsen noterar partiernas förslag till MRP 2023-2026 Ärendet återupptas när nytt kommunfullmäktige har utsetts
2022-11-28	Kommunfullmäktige fastställer utdebitering (skattesats)
2022-11-28 / 2022-12-19	Kommunfullmäktige beslutar om Mål och resursplan för 2023-204 med plan för 2025-2026
2022-12 / 2023-01	Nämnderna beslutar om sin VP, verksamhetsplan 2023

Bilaga 2 SKR Cirkulär 22:06, Budgetförutsättningar för åren 2022-2025

Bilaga 3 Planeringsunderlag tabeller, driftbudget

Bilaga 3 b Särskilda listan